

Ime predpisa:

Uredbo o podrobnejših pogojih za ugotavljanje izjem pri doseganju okoljskih ciljev zaradi novih fizičnih sprememb ali novih dejavnosti trajnostnega razvoja

Št. zadeve:

EVA: 2025-2560-0001

Datum objave:

9. 1. 2025

Rok za sprejem mnenj in pripomb:

8. 2. 2025

e-naslov za posredovanje pripomb:

gp.mnvp@gov.si

**PREDLOG
(EVA 2025-2560-0001)**

Na podlagi šestega odstavka 56. člena in za izvajanje tretjega do petega odstavka 56. člena Zakona o vodah (Uradni list RS, št. 67/02, 2/04 – ZZdl-A, 41/04 – ZVO-1, 57/08, 57/12, 100/13, 40/14, 56/15, 65/20, 35/23 – odl. US in 78/23 – ZUNPEOVE) izdaja Vlada Republike Slovenije

U R E D B O

o podrobnejših pogojih za ugotavljanje izjem pri doseganju okoljskih ciljev zaradi novih fizičnih sprememb ali novih dejavnosti trajnostnega razvoja

**1. člen
(namen)**

- (1) Ta uredba v zvezi z ugotavljanjem izjem pri doseganju predpisanih okoljskih ciljev določa podrobnejše pogoje, kadar:
- je nedoseganje dobrega stanja podzemne vode, dobrega ekološkega stanja oziroma dobrega ekološkega potenciala površinskih voda ali neuspešno preprečevanje slabšanja stanja površinskih ali podzemnih voda posledica novih preoblikovanj fizičnih značilnosti vodnega telesa površinskih voda ali spremembe gladine vodnega telesa podzemnih voda, ali
 - je neuspešno preprečevanje poslabšanja stanja vodnega telesa površinske vode iz zelo dobrega v dobro ekološko stanje posledica novih dejavnosti trajnostnega razvoja.
- (2) Podrobnejši pogoji v zvezi z ugotavljanjem izjem pri doseganju predpisanih okoljskih ciljev vsebujejo:
- izkaz javnega interesa,
 - primerjavo koristi,
 - preveritev drugih boljših okoljskih možnosti,
 - preveritev tehnične izvedljivosti in sorazmernosti ukrepov za ublažitev škodljivih vplivov na stanje voda.
- (3) Preverjanje izpolnjevanja podrobnejših pogojev iz prejšnjega odstavka vključuje tudi predlog opredelitve nižjih ciljev za posamezne elemente ali parametre stanja vodnih teles površinskih ali podzemnih voda, za katere se opravlja preverjanje in se ugotovi, da so pogoji za uveljavljanje izjeme izpolnjeni.

**2. člen
(uporaba)**

- (1) Ta uredba se uporablja v postopkih celovite presoje vplivov na okolje in presoje vplivov na okolje po predpisih o varstvu okolja, pri izdaji mnenj k prostorskim aktom po predpisih o urejanju prostora ali v postopku odločanja o izdaji vodnega soglasja za ugotavljanje, ali nova preoblikovanja fizičnih značilnosti vodnega telesa površinskih voda ali spremembe gladine vodnega telesa podzemnih voda, ki lahko povzročijo nedoseganje dobrega stanja podzemne vode, dobrega ekološkega stanja oziroma dobrega ekološkega potenciala površinskih voda ali neuspešno preprečevanje slabšanja stanja površinskih ali podzemnih voda, ali nove dejavnosti trajnostnega razvoja, ki lahko povzročijo neuspešno

preprečevanje poslabšanja stanja vodnega telesa površinske vode iz zelo dobrega v dobro ekološko stanje, izpolnjujejo pogoje za uveljavljanje izjeme pri doseganju okoljskih ciljev za vode.

- (2) Ne glede na prejšnji odstavek tega člena se ta uredba ne uporablja za odstopanja od okoljskega cilja površinskih voda postopno zmanjšajo onesnaževanja s prednostnimi snovmi, od okoljskega cilja površinskih voda ustavitve ali postopna odprava emisij, odvajanja in uhajanja prednostnih nevarnih snovi ter od okoljskega cilja podzemnih voda obrat vsakega pomembnega in trajnega trenda naraščanja koncentracije katerega koli onesnaževala, ki je posledica vpliva človekove dejavnosti.

3. člen (izrazi)

Izrazi, uporabljeni v tej uredbi, imajo naslednji pomen:

1. Dobro stanje podzemne vode je v skladu z zakonom, ki ureja vode, doseženo, ko sta kemijsko in količinsko stanje telesa podzemne vode vsaj dobra, skladno s predpisom, ki ureja stanje podzemne vode;
2. Dobro stanje površinske vode je v skladu z zakonom, ki ureja vode, doseženo, ko sta ekološko in kemijsko stanje telesa površinske vode vsaj dobra, skladno s predpisom, ki ureja stanje površinske vode;
3. Dober ekološki potencial je v skladu z zakonom, ki ureja vode, stanje močno spremenjenega ali umetnega vodnega telesa, ki je glede na biološke, hidromorfološke, fizikalno-kemijske in druge lastnosti vsaj dobro, skladno s predpisom, ki ureja stanje površinskih voda
4. Dobro ekološko stanje je stanje vodnega telesa površinske vode v skladu s predpisom, ki ureja stanje površinskih voda;
5. Dober ekološki potencial je potencial vodnega telesa površinske vode v skladu s predpisom, ki ureja stanje površinskih voda;
6. Dobro kemijsko stanje površinske vode je stanje vodnega telesa površinske vode v skladu s predpisom, ki ureja stanje površinskih voda;
7. Dobro kemijsko stanje podzemne vode je stanje vodnega telesa podzemne vode v skladu s predpisom, ki ureja stanje podzemnih voda;
8. Dobro količinsko stanje podzemne vode je stanje vodnega telesa podzemne vode v skladu s predpisom, ki ureja stanje podzemnih voda;
9. Poseg v vode je poseg v okolje po predpisih o varstvu okolja, ki se nanaša na rabo vode ali povzročanje tveganja za vode zlasti z gradnjo in uporabo objektov in ki zaradi novih preoblikovanj fizičnih značilnosti vodnega telesa površinskih voda ali spremembe gladine vodnega telesa podzemnih voda ali novih dejavnosti trajnostnega razvoja lahko vpliva na vode (v nadaljnjem besedilu: poseg v vode);
10. Tveganje za vode je verjetnost, da bo nek poseg v vode posredno ali neposredno v določenih okoliščinah ali v določenem času škodljivo vplival na vode ali življenje ali zdravje ljudi.

4. člen (izkaz javnega interesa)

Javni interes posega v vode je izkazan, če je z zakonom ali na njegovi podlagi sprejetim nacionalnim programom ali drugim aktom določeno, da je ta poseg v vode v javnem interesu.

5. člen **(primerjava koristi)**

- (1) Primerjava, ali so koristi posega v vode za zdravje in varnost ljudi ali trajnostni razvoj večje od koristi, ki jih ima doseganje ciljev upravljanja voda za okolje in družbo, se zagotavlja z zakonom ali na njegovi podlagi sprejetim nacionalnim programom ali drugim aktom na podlagi vrednotenja:
 - neposrednih koristi posega v vode in
 - koristi doseganja dobrega stanja voda in preprečevanja poslabšanja stanja voda,
 - drugih koristi v povezavi z vodami.
- (2) Neposredne koristi posega v vode iz prve alineje prejšnjega odstavka se vrednoti za različna področja človekove dejavnosti glede na cilj in potencialne vidike iz točke 1 iz Priloge 1 te uredbe.
- (3) Podrobnejši vidiki, elementi, merila, točke in normirane uteži za vrednotenje neposrednih koristi posega v vode iz prve alineje prvega odstavka tega člena so določeni v točki 2 iz Priloge 1 te uredbe.
- (4) Če podrobnejši vidiki, elementi, merila, točke in normirane uteži niso določene v točki 2 iz Priloge 1 te uredbe se jih določi ob upoštevanju potencialnih vidikov iz točke 1 iz Priloge 1 te uredbe.
- (5) Vidiki, elementi, merila, točke in normirane uteži za vrednotenje koristi doseganja dobrega stanja voda in preprečevanja poslabšanja voda iz druge alineje prvega odstavka tega člena so določeni v točki 1 iz Priloge 2 te uredbe.
- (6) Vidiki, elementi, merila, točke in normirane uteži za vrednotenje drugih koristi v povezavi z vodami iz tretje alineje prvega odstavka so določeni v točki 3 iz Priloge 2.
- (7) Vrednost skupne ocene primerjave koristi se izračuna z uporabo formule

$$S_1 = A - B + C,$$

v kateri imajo posamezni elementi naslednji pomen:

S_1 – skupna ocena primerjave koristi,

A – skupna ocena neposredne koristi posega v vode točke 3 iz Priloge 1,

B – skupna ocena koristi doseganja dobrega stanja voda in preprečevanja poslabšanja stanja voda iz točke 2 iz Priloge 2,

C – skupna drugih koristi v povezavi z vodami iz točke 4 iz Priloge 2.

- (8) Šteje se, da koristi posega v vode za zdravje in varnost ljudi ali trajnostni razvoj večje od koristi, ki jih ima doseganje ciljev upravljanja voda za okolje in družbo kadar je skupna ocena primerjave koristi večja od nič.

6. člen **(druge boljše okoljske možnosti)**

- (1) Ugotavljanje ali koristnih ciljev posega v vode zaradi tehnične neizvedljivosti ali nesorazmernih stroškov ni mogoče zagotoviti na način, ki bi imel manjše škodljive

posledice na okolje (v nadaljnjem besedilu: druge boljše okoljske možnosti) se zagotavlja z zakonom ali na njegovi podlagi sprejetem nacionalnim programom ali drugim aktom oziroma celovito presojo vplivov tega akta na okolje glede na:

- funkcionalno tehnični vidik,
- ekonomski vidik, in
- okoljski vidik.

(2) Funkcionalno tehnični vidik iz prve alineje prejšnjega odstavka tega člena je vidik, s katerimi se ugotavlja razpoložljivost tehnično izvedljivih ukrepov, ki bi imeli manj škodljive posledice za vode in s katerimi bi na enakovreden način zagotovili doseganje ciljev načrtovanega posega v vode.

(3) Za oceno ekonomskega vidika iz druge alineje prvega odstavka, s katerimi se ugotavlja ekonomska učinkovitost posega v vode, se uporablja ekonomske kazalnike posameznih variant ter opis tistih stroškov in koristi, ki jih ni mogoče denarno ovrednotiti, in zajema zlasti:

- ekonomsko analizo (izračun ekonomskih kazalnikov), ki vključuje:
 - o ekonomsko neto sedanjo vrednost,
 - o ekonomsko interno stopnjo donosnosti,
 - o razmerje med koristmi in stroški, količnik koristnosti;
- multikriterijsko analizo,
- analizo občutljivosti na spremembe v trajanju investicij ob upoštevanju študije izvedljivosti načrtovanega posega v vode,
- analizo tveganj (finančna, gradbena, okoljska, geološka, hidrološka hidravlična, socialna, regulatorna ali politična) in
- druge primerne metode, ki upoštevajo pravila stroke in posebnosti posameznega področja.

(4) Če se na podlagi posega v vode ustvarja prihodek, se za ugotavljanje izpolnjevanja pogoja iz prvega odstavka tega člena v okviru ekonomskega vidika ugotavlja učinkovitost investicije tudi s finančnimi merili.

(5) Finančna merila iz prejšnjega odstavka so zlasti:

- interna stopnja donosnosti,
- količnik donosnosti, ki odraža razmerje med koristmi, ki se dosežejo z novimi posegom v vode in stroški, ki pri tem nastanejo,
- vpliv na rast bruto domačega proizvoda,
- stroški investicije v življenjski dobi predlagane rešitve, in
- doseganje referenčne interne stopnje donosnosti brez podpor s strani države.

(6) Okoljski vidik iz tretje alineje prvega odstavka je vidik s katerimi se ugotavlja vpliv novega posega v vode v celotnem življenjskem ciklu, to je od pridobivanja surovin, izdelave, gradnje, obratovanja in vzdrževanja do reciklaže. Merila za oceno vplivov novega posega v vode v celotnem življenjskem ciklu iz prejšnjega stavka zajemajo:

- vpliv na podnebne spremembe (biogeni vplivi, fosilni vplivi, vplivi rabe in sprememb rabe prostora ipd.) in vpliv na cilje s področja podnebnih sprememb (zmanjšanje emisij toplogrednih plinov, zagotoviti trajnostno upravljanje s tlemi in gozdovi, zmanjšanje nacionalnih emisij, ki povzročajo onesnaževanje zraka ipd.)
- vpliv na stanje voda (zakisanje voda, ekotoksičnost celinskih voda, evtrofikacija celinskih voda in morja, ipd) in vpliv na doseganje okoljskih ciljev iz 1. člena te uredbe,
- vpliv na nepovratno rabo voda,

- vpliv na kulturno dediščino in cilj celovitega ohranjanja kulturne dediščine, in
 - druga primerna merila s katerimi se lahko ugotavlja vpliv novega posega v vode v celotnem življenjskem ciklu.
- (7) Pogoj iz prvega odstavka tega člena je utemeljen, če se ugotovi, da zaradi tehnične neizvedljivosti ali nesorazmernih stroškov koristi posega ni mogoče zagotoviti na način, ki bi imel manjše škodljive posledice na okolje.
- (8) Šteje se, da posega v vode ni mogoče zagotoviti na način, ki bi imel manjše škodljive posledice na okolje kadar je vsota polovice skupne ocene funkcionalno tehničnega vidika, polovice skupne ocene ekonomskega vidika in skupne ocene okoljskega vidika izbrane variante večja od vsote polovice skupne ocene funkcionalno tehničnega vidika, polovice skupne ocene ekonomskega vidika in skupne ocene okoljskega vidika alternativnih variant.

7. člen

(tehnično izvedljivi in sorazmerni ukrepi)

- (1) Tehnično izvedljive in sorazmerne ukrepe s katerimi se ublaži škodljive vplive na stanje voda (v nadaljevanju besedila: omilitveni ukrepi), se za posege v vode zagotavlja z državnim prostorskim načrtom ali celovito presojo vplivov na okolje in presojo vplivov na okolje, v postopku podaje mnenja k prostorskemu aktu ali v postopku izdaje vodnega soglasja, ko je ugotovljeno, da bo načrtovan poseg v vode vplival na stanje voda.
- (2) Pogoj iz prvega odstavka je izpolnjen, če izvedljivi omilitveni ukrepi določeni ob uporabi Splošnih smernic s področja upravljanja z vodami, ki jih v skladu z zakonom, ki ureja prostor, pripravlja in objavlja Direkcija Republike Slovenije za vode (v nadaljevanju besedila: splošne smernice) preprečijo ali zmanjšajo škodljive vplive na stanje voda v taki meri, da postanejo vplivi posega v vode sprejemljivi.
- (3) Izvedljivost umestitve omilitvenih ukrepov iz prejšnjega odstavka tega člena se ugotavlja na podlagi podatkov o:
- investitorju izvedbe omilitvenih ukrepa
 - načinu izvedbe omilitvenih ukrepov,
 - časovni opredelitvi izvedbe posega v prostor in omilitvenih ukrepov in
 - načinu spremljanja uspešnosti izvedenega omilitvenega ukrepa.

8. člen

(vpliv posega v vode na stanje voda)

- (1) Vpliv posega v vode iz druge alineje prejšnjega člena se ugotavlja v postopku celovite presoje vplivov na okolje, v postopku presoje vplivov na okolje, v postopku izdaje mnenja k prostorskemu aktu ali v postopku odločanja o izdaji vodnega soglasja ob uporabi splošnih smernic za posamezna vodna telesa, na katerih so načrtovani posegi v vode, in za druga vodna telesa znotraj istega vodnega območja na podlagi Priloge 3, ki je sestavni del te uredbe.
- (2) Vpliv načrtovanega posega v vode se ob upoštevanju omilitvenih ukrepov iz prejšnjega člena te uredbe ugotavlja:
- neposredno in posredno na elemente in parametre stanja, ki so določeni s predpisom, ki ureja stanje površinskih voda oziroma s predpisom, ki ureja stanje podzemnih voda;

- glede na pomembnost posledic plana na stanje voda ob upoštevanju omilitvenih ukrepov.
- (3) V primeru ugotovljenega vpliva načrtovanega posega v vode na elemente oziroma parametre stanje voda se ob upoštevanju omilitvenih ukrepov iz prejšnjega člena te uredbe za elemente oziroma parametre stanja voda poda predlog nižjih ciljev za te elemente oziroma parametre.

9. člen

(mnenje o izpolnjevanju podrobnejši pogojev za ugotavljanje izjem pri doseganju okoljskih ciljev zaradi novih posegov v vode)

- (1) V primeru, da se v postopku celovite presoje vpliv na okolje, presoje vplivov na okolje, v postopku podaje mnenja k prostorskemu aktu ali v postopku izdaje vodnega soglasja ugotovi, da nameravani poseg v vode lahko povzroči vpliv na stanje voda, pristojni organ od nosilca posega, investitorja ali pobudnika posega zahteva, da predloži dokumentacijo, ki izkazuje izpolnjevanje podrobnejših pogojev za ugotavljanje izjem pri doseganju okoljskih ciljev iz drugega odstavka 1. člena te uredbe.
- (2) Pristojni organ preveri ali so v dokumentaciji iz prejšnjega odstavka podrobnejši pogoji obdelani in obrazloženi v skladu s to uredbo.
- (3) Če pristojni organ na podlagi predložene dokumentacije ugotovi, da dokumentacija ne podaja dovolj informacij o izpolnjevanju podrobnejši pogojev iz te uredbe, pristojni organ pozove nosilca posega, investitorja ali pobudnika k dopolnitvi dokumentacije.
- (4) Če pristojni organ na podlagi dokumentacije ugotovi, da je izpolnjevanje podrobnejših pogojev iz te uredbe ustrezno, poda mnenje o skladnosti izpolnjevanja podrobnejših pogojev za ugotavljanje izjeme pri doseganju okoljskih ciljev.
- (5) Če pristojni organ na podlagi dokumentacije ugotovi, da izpolnjevanje podrobnejših pogojev iz te uredbe ni ustrezno, poda mnenje o neskladnosti izpolnjevanja podrobnejših pogojev za ugotavljanje izjeme pri doseganju okoljskih ciljev.

10. člen

(določitev izjeme)

Izjema v obliki odstopanja od ciljev doseganja dobrega stanja, dobrega ekološkega potenciala ali preprečevanja poslabšanja stanja vodnih teles se lahko določi, če se ugotovi, da so podrobnejši pogoji iz te uredbe izpolnjeni.

11. člen

(vpis v vodni kataster)

- (1) Podatke o posegih v vode in podatke o izpolnjevanju podrobnejših pogojev iz te uredbe se vodi v vodnem katastru.
- (2) Podatki iz prejšnjega odstavka so zlasti:
- podatki o pobudniku posega v vode,
 - kratek opis projekta ter navedba projektne in investicijske dokumentacije,

- povzetek podatkov o stanju voda in okoljskih ciljih za vodna telesa, na katerih je načrtovan poseg v vode,
 - prikaz lokacije posega v vode z vplivnim območjem in povzetkom predvidenih vplivov,
 - podatki o dejavnosti in vrsti obremenitve, ki je predvidena s projektom,
 - oceno vpliva posega v vode na parametre in elemente kakovosti stanja voda in ocena nedoseganja okoljskih ciljev, ter
 - povzetek načina upoštevanja podrobnejših pogojev iz te uredbe.
- (3) Podatke iz prejšnjega odstavka investitor ali pobudnik posega v vode prikaže v obrazcu iz Priloge 4, ki je sestavni del te uredbe.

PREHODNE DOLOČBE

12. člen (posegi v izvedbeni fazi)

- (1) Če se za poseg v vode že izvaja celovita presoje vplivov na okolje ali postopek presoje vplivov na okolje v skladu z zakonom, ki ureja varstvo okolja, začeta pred decembrom 2017, ponovne presoje vidikov iz 5. in 6. člena te uredbe ni treba izvesti.
- (2) Če so bili za poseg v vode v okviru postopka celovite presoje vplivov na okolje ali postopku presoje vplivov na okolje v skladu z zakonom, ki ureja varstvo okolja, na podlagi splošnih smernic že presojeni vplivi na stanje voda iz 8. člena te uredbe, ponovne presoje iz 8. člena te uredbe ni treba izvesti.
- (3) Če so bili za poseg v vode v okviru postopka celovite presoje vplivov na okolje v skladu z zakonom, ki ureja varstvo okolja, na podlagi splošnih smernic že določeni tehnično izvedljivi in sorazmerni ukrepi iz 7. člena te uredbe, ponovne presoje iz 7. člena te uredbe ni treba izvesti.
- (4) Če se za poseg že izvaja presoja vplivov na okolje kot samostojen postopek ali v postopku izdaje dovoljenja za gradnjo po zakonu, ki ureja graditev, se za ugotovitev izpolnjevanja pogoja tehnično izvedljivih in sorazmernih ukrepov iz 7. člena te uredbe upošteva dokumentacija iz postopka presoje vplivov na okolje v skladu z zakonom, ki ureja varstvo okolja.

KONČNA DOLOČBA

13. člen (začetek veljavnosti)

Ta uredba začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št.
Ljubljana, dne ...
EVA 2025-2560-0001

Vlada Republike Slovenije
Dr. Robert Golob
predsednik

Priloge:

Priloga 1: Ocena neposrednih koristi posega v vode

Priloga 2: Ocena koristi doseganja dobrega stanja voda in preprečevanja poslabšanja voda ter ocena drugih koristi s področja voda

Priloga 3: Ocena vpliva posega v vode na stanje voda

Priloga 4: Obrazec za spremljanje podatkov o posegih v vode

OBRAZLOŽITEV

I. UVOD

1. Pravna podlaga (besedilo, vsebina zakonske določbe, ki je podlaga za izdajo uredbe)

Predlog Uredbe o podrobnejših pogojih za ugotavljanje izjem pri doseganju okoljskih ciljev zaradi novih fizičnih sprememb ali novih dejavnosti trajnostnega razvoja (v nadaljevanju: predlog uredbe) je pripravljen na podlagi šestega odstavka 56. člena in za izvajanje tretjega do petega odstavka 56. člena Zakona o vodah (Uradni list RS, št. 67/02, 2/04 – ZZdrl-A, 41/04 – ZVO-1, 57/08, 57/12, 100/13, 40/14, 56/15, 65/20, 35/23 – odl. US in 78/23 – ZUNPEOVE).

2. Rok za izdajo uredbe, določen z zakonom

Rok za izdajo ni določen.

3. Splošna obrazložitev predloga uredbe, če je potrebna

Zakon o vodah (ZV-1) v tretjem odstavku 56. člena določa, da vlada lahko za posamezno vodno telo določi, da se cilji doseganja dobrega stanja, dobrega ekološkega potenciala ali preprečevanja poslabšanja stanja vodnih teles ne dosežejo, če je do poslabšanja prišlo zaradi fizičnih sprememb vodnega telesa zaradi nove človekove dejavnosti, ali pa, da se ne doseže cilj preprečevanja poslabšanja stanja vodnega telesa površinske vode iz zelo dobrega v dobro stanje zaradi nove dejavnosti trajnostnega razvoja. V šestem odstavku 56. člena ZV-1 je določeno, da vlada predpiše podrobnejše pogoje za določanje oziroma ugotavljanje izjem iz tega člena.

Pogoji za ugotavljanje izjem pri doseganju okoljskih ciljev obsegajo:

- (i) izkaz javnega interesa,
- (ii) primerjavo neposrednih koristi posega v vode in koristi doseganja ciljev upravljanja voda,
- (iii) preveritev drugih boljših okoljskih možnosti oziroma tehtanje alternativ in
- (iv) tehnično izvedljive in sorazmerne ukrepe za ublažitev škodljivih vplivov na stanje voda.

Za navedene vsebine se z uredbo določijo podrobnejši pogoji za ugotavljanje izjem pri doseganju okoljskih ciljev zaradi novih fizičnih sprememb ali novih dejavnosti trajnostnega razvoja

Odstopanje od okoljskih ciljev je dovoljeno, kadar:

1. je nedoseganje dobrega stanja vodnega telesa podzemne vode, dobrega ekološkega stanja ali dobrega ekološkega potenciala vodnega telesa površinske vode ali slabšanje stanja vodnega telesa površinske ali podzemne vode posledica novih preoblikovanj fizičnih značilnosti vodnega telesa površinske vode ali spremembe gladine vodnega telesa podzemne vode ali
2. je poslabšanje stanja vodnega telesa površinske vode iz zelo dobrega stanja v dobro stanje posledica novih dejavnosti trajnostnega razvoja in
3. so izpolnjeni pogoji da:
 - a) gre pri nameravanih preoblikovanjih za prevladujoč javni interes oziroma so koristi, ki jih imajo nova preoblikovanja za zdravje ali varnost ljudi ali za trajnostni razvoj, večje od koristi, ki jih ima doseganje okoljskih ciljev za okolje in družbo, in
 - b) koristnih ciljev, ki bodo doseženi z novimi preoblikovanji, zaradi tehnične neizvedljivosti ali nesorazmernih stroškov ni mogoče zagotoviti na drug način, ki je boljša okoljska možnost, in

- c) se izvedejo vsi tehnično izvedljivi in sorazmerni ukrepi, da se ublažijo škodljivi vplivi na stanje voda.

Primeri odstopanj od okoljskih ciljev morajo biti navedeni in obrazloženi v načrtu upravljanja voda, okoljski cilji pa se ob vsaki spremembi in dopolnitvi načrta upravljanja voda ponovno pregledajo.

Za pripravo predloga predpisa je Inštitut za vode Republike Slovenije (IzVRS, 2023) pripravil strokovne podlage, ki predstavljajo izhodišča za (i) primerjavo neposrednih koristi posega v vode in koristi doseganja ciljev upravljanja voda ter za (ii) preveritev drugih boljših okoljskih možnosti oziroma za tehtanje alternativ. Podrobnejši pogoji za ugotavljanje izjem so določeni v obliki elementov, meril, točk in normiranih uteži za analizo posameznih vidikov. Uredba določa, kdaj se šteje, da je pogoj izpolnjen.

V delu, ki naslavlja (iv) tehnično izvedljive in sorazmerne ukrepe za ublažitev škodljivih vplivov na stanje voda in (v) izvedbo ocene vpliva načrtovanega posega na stanje voda, se predlog uredbe navezuje na Splošne smernice s področja upravljanja z vodami, ki jih na podlagi Zakona o urejanju prostora (ZUreP-3) (Uradni list RS, št. 199/21, 18/23 – ZDU-1O, 78/23 – ZUNPEOVE, 95/23 – ZIUOPZP in 23/24) pripravlja Direkcija Republike Slovenije za vode in so objavljene na spletni strani DRSV.

Podatke o posegih v vode se vodi v vodnem katastru.

Mnenje o izpolnjevanju podrobnejših pogojev za ugotavljanje izjem pri doseganju okoljskih ciljev zaradi novih posegov v vode pripravi pristojni organ v okviru obstoječih postopkov celovite presoje vpliv na okolje, presoje vplivov na okolje, podaje mnenja k prostorskemu aktu in okviru postopka izdaje vodnega soglasja.

4. Predstavitev presoje posledic za posamezna področja, če te niso mogle biti celovito predstavljene v predlogu

4.a) Presoja finančnih posledic

Uredba določa podrobnejše pogoje za ugotavljanje izjem pri doseganju okoljskih ciljev zaradi novih fizičnih sprememb ali novih dejavnosti trajnostnega razvoja, pri čemer ne določa novih obveznosti. Upoštevajoč navedeno ta uredba nima neposrednih finančnih posledic za državni ali občinske proračune.

4.b) Presoja administrativnih posledic

Uredba nima administrativnih posledic, saj ne določa novih upravnih postopkov ali novih obveznosti pravnih ali fizičnih oseb do organov državne ali lokalne uprave.

4.c) Presoja posledic na okolje

Izvajanje predpisov, ki zadevajo področje varovanja voda in utemeljevanje pogojev za ugotavljanje izjem pri odstopanju okoljskih ciljev, je bistven za boljše stanje voda in okolja tako, da pričujoča uredba predstavlja podlago za nadaljevanje zagotavljanja varstva voda.

OBRAZLOŽITEV:

II. VSEBINSKA OBRAZLOŽITEV PREDLAGANIH REŠITEV

K 1. členu

Uredba je pripravljena na podlagi šestega odstavka 56. člena in za izvajanje tretjega do petega odstavka 56. člena Zakona o vodah (Uradni list RS, št. 67/02, 2/04 – ZZdr1-A, 41/04 – ZVO-1, 57/08, 57/12, 100/13, 40/14, 56/15, 65/20, 35/23 – odl. US in 78/23 – ZUNPEOVE), ki v nacionalni pravni red prenaša določila sedmega odstavka 4. člena Direktive Evropskega parlamenta in Sveta 2000/60/ES z dne 23. oktobra 2000 o določitvi okvira za ukrepe Skupnosti na področju vodne politike (UL L št. 327 z dne 22. 12. 2000, str. 1), zadnjič spremenjena z Direktivo Sveta 2013/64/EU z dne 17. decembra 2013 o spremembi direktiv Sveta 91/271/EGS in 1999/74/EC ter direktiv 2000/60/ES, 2006/7/ES, 2006/25/ES in 2011/24/EU Evropskega parlamenta in Sveta zaradi spremembe položaja Mayotta v razmerju do Evropske unije (UL L št. 353 z dne 28. 12. 2013, str. 8), (v nadaljnjem besedilu: Direktiva 2000/60/ES). Namen uredbe je določitev podrobnejših pogojev za ugotavljanje izjem pri doseganju okoljskih ciljev, kadar gre za nova preoblikovanja fizičnih značilnosti vodnega telesa površinskih voda, spremembe gladine vodnega telesa podzemnih voda ali nove dejavnosti trajnostnega razvoja.

Člen določa, da podrobnejši pogoji v zvezi z ugotavljanjem izjem pri doseganju predpisanih okoljskih ciljev vsebujejo izkaz javnega interesa, primerjavo koristi, preveritev drugih boljših okoljskih možnosti ter preveritev tehnične izvedljivosti in sorazmernosti ukrepov za ublažitev škodljivih vplivov na stanje voda.

Preverjanje izpolnjevanja podrobnejših pogojev iz prejšnjega odstavka vključuje tudi predlog opredelitve nižjih ciljev za posamezne elemente ali parametre stanja vodnih teles površinskih ali podzemnih voda, za katere se opravlja preverjanje in se ugotovi, da so pogoji za uveljavljanje izjeme izpolnjeni.

Nova preoblikovanja fizičnih značilnosti vodnega telesa površinskih voda (hidromorfološke spremembe) lahko neposredno in/ali posredno vplivajo na ekološko stanje ali potencial vodnih teles površinskih voda (to je na biološke elemente kakovosti in ustrezne podporne elemente kakovosti vodnih teles površinskih voda) ter posredno vplivajo na količinsko stanje podzemne vode (npr. spremembe v hidrologiji ali morfologiji površinskih voda lahko povzročijo spremembe ravni podzemne vode). Možni so tudi posredni učinki na kemijsko stanje vodnih teles površinske ali podzemne vode (npr. odvzem lahko zmanjša sposobnost redčenja in zato poveča koncentracije).

Spremembe gladine vodnega telesa podzemnih voda lahko neposredno vplivajo na količinsko stanje podzemne vode, v nekaterih primerih pa tudi posredno na elemente kakovosti, ki določajo ekološko stanje oz. ekološki potencial površinskih voda in/ali kemijsko stanje podzemne vode.

Glede na navedeno je namen uredbe določiti podrobnejše pogoje za ugotavljanje izjem pri doseganju okoljskih ciljev, kadar je nedoseganje dobrega stanja podzemne vode, dobrega ekološkega stanja oziroma dobrega ekološkega potenciala površinskih voda ali neuspešno preprečevanje slabšanja stanja površinskih ali podzemnih voda posledica novih preoblikovanj fizičnih značilnosti vodnega telesa površinskih voda ali spremembe gladine vodnega telesa podzemnih voda.

K 2. členu

Člen določa, da se uredba uporablja v postopkih celovite presoje vplivov na okolje in presoje vplivov na okolje po predpisih o varstvu okolja, pri izdaji mnenj k prostorskim aktom po predpisih o urejanju prostora ali v postopku odločanja o izdaji vodnega soglasja za ugotavljanje, ali nova preoblikovanja fizičnih značilnosti vodnega telesa površinskih voda ali spremembe gladine vodnega telesa podzemnih voda, ki lahko povzročijo nedoseganje dobrega stanja podzemne vode, dobrega ekološkega stanja oziroma dobrega ekološkega potenciala površinskih voda ali neuspešno preprečevanje slabšanja stanja površinskih ali podzemnih voda, ali nove dejavnosti trajnostnega razvoja, ki lahko povzročijo neuspešno preprečevanje poslabšanja stanja vodnega telesa površinske vode iz zelo dobrega v dobro ekološko stanje, izpolnjujejo pogoje za uveljavljanje izjeme pri doseganju okoljskih ciljev za vode.

Z namenom jasnosti določb uredbe člen nadalje določa za katere okoljske cilje odstopanja od ciljev niso dopustna oziroma za katere okoljske cilje se uredba ne uporablja.

K 3. členu

Člen določa pomen izrazov, ki se uporabljajo v uredbi.

K 4. členu

Člen določa, da je javni interes posega v vode izkazan, če je z zakonom ali na njegovi podlagi sprejetim nacionalnim programom ali drugim aktom določeno, da je ta poseg v vode v javnem interesu. Pri tem je treba upoštevati, da se izkaz javnega interesa ugotavlja za plane in projekte, ki obsegajo aktivnosti, vezane na dejavnosti javnega interesa in zasledujejo cilje zagotavljanja javnega zdravja ljudi, javne varnosti ljudi ter trajnostnega razvoja. Utemeljitev brez jasnih argumentov in dokazil ne more biti zadosten izkaz javnega interesa.

K 5. členu

Člen določa podrobnejše pogoje za ugotavljanje izjem pri doseganju okoljskih ciljev na podlagi drugega dela 1. točke tretjega odstavka 56. člena Zakona o vodah. Podrobnejši pogoji za primerjavo koristi posega v vode za zdravje in varnost ljudi ali trajnostni razvoj s koristmi, ki jih ima doseganja ciljev upravljanja voda za okolje in družbo zajemajo tri različne vidike, in sicer vidik neposredne koristi posega v vode, vidik koristi doseganja dobrega stanja voda in preprečevanja poslabšanja stanja voda, ter vidik druge koristi v povezavi z vodami. Elementi, merila, točke in normirane uteži za analizo posameznih vidikov ter način vrednotenja teh vidikov so določeni v Prilogi 1 in Prilogi 2 k tej uredbi.

Koristi posega v vode za zdravje in varnost ljudi ali trajnostni razvoj se vrednoti za dejavnosti in sektorske cilje, ki so podrobneje določeni v točki 1 v Prilogi 1 k tej uredbi in zajemajo sektorske cilje oskrbe z energijo, trajnostne mobilnosti prebivalstva, oskrbe s hrano, oskrbe s pitno vodo in zmanjšanje poplavne in erozijske ogroženosti. Dodatno 1. točka Priloge 1 k tej uredbi za posamezne sektorske cilje določa okvirni seznam potencialnih vidikov za vrednotenje neposrednih koristi posega v vode.

Nadalje Priloga 1 določa elemente, merila, točke in normirane uteži za analizo neposredne koristi posega v vode za posamezne sektorske cilje. Uredba podrobneje določa elemente, merila, točke in normirane uteži za sektorski cilj oskrbe z energijo, medtem ko se za sektorski cilj zagotavljanje trajnostne mobilnosti prebivalstva uporabljajo določbe predpisa, ki ureja metodologijo priprave in obravnave investicijske dokumentacije na področju državnih cest in javne železniške infrastrukture. Skupna ocena neposrednih koristi posega v vode se določi s seštevkom uteženih točkovanj po posameznih elementih.

Koristi, ki jih ima doseganja ciljev upravljanja voda za okolje in družbo, se vrednoti glede na koristi, ki jih ima doseganje dobrega stanja voda in preprečevanje poslabšanja voda in glede na

druge koristi v povezavi z vodami. Elementi, merila, točke in normirane uteži za navedena vidika so določeni v Prilogi 2 k tej uredbi in zajemajo zlasti:

- stanje površinskih voda oziroma ekološki potencial površinskih voda v skladu s predpisom, ki ureja stanje površinskih voda,
- stanje podzemnih voda v skladu s predpisom, ki ureja stanje podzemnih voda,
- varstvena in ogrožena območja v skladu s predpisi, ki urejajo vode, ter
- splošno in posebno rabo voda na območju posega v vode.

Skupna ocena koristi doseganja dobrega stanja voda in preprečevanja poslabšanja stanja voda je enaka najvišji vrednosti točk posameznega elementa, medtem ko se skupna ocena drugih koristi v povezavi z vodami določi s seštevkom uteženih točkovanj po posameznih elementih iz Priloge 2.

Člen določa, da se vrednost skupne ocene primerjave koristi izračuna z uporabo formule, pri čemer se šteje, da koristi posega v vode za zdravje in varnost ljudi ali trajnostni razvoj večje od koristi, ki jih ima doseganje ciljev upravljanja voda za okolje in družbo, kadar je skupna ocena primerjave koristi večja od nič.

K 6. členu

Člen določa podrobnejše pogoje za ugotavljanje izjem pri doseganju okoljskih ciljev na podlagi 2. točke tretjega odstavka 56. člena Zakona o vodah. Ugotavljanje drugih boljših okoljskih možnosti se ocenjuje na način, da se z zakonom ali na njegovi podlagi sprejetem nacionalnim programom ali drugim aktom oziroma celovito presojo vplivov tega akta na okolje izkazuje, da se koristnih ciljev, katerim so namenjeni načrtovani posegi v vode, zaradi tehnične neizvedljivosti ali nesorazmernih stroškov, ne da doseči na druge načine, ki predstavljajo mnogo boljšo okoljsko možnost. Ugotavljanje se izvede glede na funkcionalno tehnični vidik, ekonomski vidik, in okoljski vidik.

Namen določitve podrobnejših pogojev je, da se pri ugotavljanju izpolnjevanja pogoja iz 2. točke tretjega odstavka 56. člena Zakona o vodah ugotovi, ali izbrana tehnična rešitev posega v vode zagotavlja čim manjše posledice za stanje voda.

K 7. členu

Člen določa podrobnejše pogoje za ugotavljanje izjem pri doseganju okoljskih ciljev na podlagi 3. točke tretjega odstavka 56. člena Zakona o vodah. Eden izmed pogojev za določanje izjem pri doseganju okoljskih ciljev je, da se izvedejo vsi tehnično izvedljivi in sorazmerni ukrepi, da se ublažijo škodljivi vplivi na stanje voda. To pomeni, da se skuša narediti vse, da je poslabšanje stanja voda čim manjše oziroma da poseg v najmanjši možni meri vpliva na stanja voda.

Pogoj je izpolnjen, če omilitveni ukrepi določeni ob uporabi Splošnih smernic s področja upravljanja z vodami, ki jih v skladu z zakonom, ki ureja prostor, pripravlja in objavlja Direkcija Republike Slovenije za vode, preprečijo ali zmanjšajo škodljive vplive na stanje voda v taki meri, da postanejo vplivi posega v vode sprejemljivi. Člen nadalje določa način preverjanja izvedljivosti omilitvenih ukrepov z namenom zagotavljanja njihove uspešne izvedbe na terenu.

K 8. členu

Člen določa, da se vpliv posega na stanje voda, ki predstavlja osnovno za določitev tehnično izvedljivih in sorazmernih ukrepov s katerimi se ublaži škodljive vplive na stanje voda, zagotavlja v postopkih celovite presoje vplivov na okolje in presoje vplivov na okolje ter v postopkih pridobitve vodnega mnenja oziroma vodnega soglasja.

V okviru navedenih postopkov se upošteva Splošne smernice s področja upravljanja z vodami, ki jih na podlagi Zakona o urejanju prostora (ZUreP-3) (Uradni list RS, št. 199/21, 18/23 – ZDU-

10, 78/23 – ZUNPEOVE, 95/23 – ZIUOPZP in 23/24) pripravlja Direkcija Republike Slovenije za vode in so objavljene na svoji spletni strani.

Člen za izvrševanje petega odstavka 56. člena Zakona o vodah, ki določa, da določitev izjem za posamezno vodno telo ne sme ogroziti doseganja ciljev, ki se nanašajo na dobro stanje ali dober ekološki potencial voda na drugih vodnih telesih znotraj istega vodnega območja, za katere izjema ni določena, določa, da se vpliv posega v vode ugotavlja za posamezna vodna telesa na katerih so načrtovani posegi v vode, in za druga vodna telesa znotraj istega vodnega območja ob upoštevanju Priloge 3, k je del te uredbe.

Priloga 3 k tej uredbi določa, da ocena vpliva posega v vode na stanje voda obsega:

- opredelitev lokacije in vplivnega območja posega v vode,
- utemeljitev ustreznosti izbrane variante posega v vode,
- opis in grafični prikaz posega v vode,
- oceno obstoječega stanja voda, ločeno za površinske in podzemne vode,
- povzetek okoljskih ciljev in dopolnilnih ukrepov za doseganje okoljskih ciljev na površinskih vodah, določenih v veljavnem Načrtu upravljanja voda za vodno območje Donave, Načrtu upravljanja voda za vodno območje jadranskega morja in v programu ukrepov upravljanja voda,
- presojo vpliva posega v vode na stanje voda, ločeno za površinske in podzemne vode,
- opredelitev omilitvenih ukrepov, ki preprečujejo ali zmanjšujejo škodljive vplive na stanje voda,
- oceno vpliva posega v vode ob upoštevanju omilitvenih ukrepov,
- opis predvidenega izvajanja spremljanja stanja voda na vplivnem območju posega v vode,
- povzetek ocene vpliva posega v vode na stanje voda in omilitvenih ukrepov.

V primeru, da se v postopku celovite presoje vplivov na okolje, v postopku presoje vplivov na okolje, v postopku izdaje mnenja k prostorskemu aktu ali v postopku odločanja o izdaji vodnega soglasja ugotovljenega, da načrtovani posega v vode vpliva na elemente oziroma parametre stanje voda, se za te elemente oziroma parametre stanje voda ob upoštevanju omilitvenih ukrepov poda predlog nižjih ciljev. Predlagani nižji cilji morajo zagotavljati, da bodo škodljivi vplivi posega v vode, ki je predmet izjeme, zagotavljali sprejemljivo raven.

K 9. členu

Člen določa, da če se v postopku celovite presoje vplivov na okolje, presoje vplivov na okolje, v postopku podaje mnenja k prostorskemu aktu ali v postopku izdaje vodnega soglasja ugotovi, da bo nameravani poseg v vode povzročil vpliv na vode, pristojni organ od nosilca posega, investitorja ali pobudnika posega zahteva podatke o projektu in o izpolnjevanju podrobnejših pogojev iz te uredbe.

Nadalje člen določa, da pristojni organ preveri ali so izpolnjeni podrobnejši pogoji iz te uredbe. V primeru, da pristojni organ ugotovi, da na podlagi podatkov, ki jih je predložil nosilec posega, investitor ali pobudnik posega v vode, mnenja o skladnosti izpolnjevanja podrobnejših pogojev iz te uredbe ne more podati, pozove nosilca posega, investitorja ali pobudnika posega k dopolnitvi dokumentacije.

Pristojni organ na podlagi navedenega poda mnenje o skladnost ali neskladnost izpolnjevanja podrobnejših pogojev za ugotavljanje izjeme pri doseganju okoljskih ciljev

K 10. členu

Člen določa, da se izjema v obliki odstopanja od ciljev doseganja dobrega stanja, dobrega ekološkega potenciala ali preprečevanja poslabšanja stanja vodnih teles lahko določi, če se ugotovi, da so podrobnejši pogoji iz te uredbe izpolnjeni.

K 11. členu

Zakon o vodah v četrtem odstavku 56. člena določa, da so razlogi za spremembe okoljskih ciljev povzeti v načrtu upravljanja voda. Z namenom izvajanja določbe zakona se z uredbo določa, da se podatke o posegih v vode in podatke o izpolnjevanju podrobnejših pogojev iz te uredbe vpisuje v vodni kataster . Nadalje člen določa vrsto podatkov, ki se vodijo v vodnem katastru. Podatki se zbirajo na obrazcu iz Priloge 4, ki je sestavni del te uredbe. .

K 12. členu

Člen določa prehodne določbe glede posegov v izvedbeni fazi.

K 13. členu

Člen določa začetek veljavnosti uredbe.